

BIJLAGEN

“Armoede gevangen”

**Beleidsnota Armoedebelid
gemeente Helmond**

2008-2011

7 oktober 2008

A. Toelichting onderzoek verhoging inkomensgrens

In het kader van de ontwikkeling van het armoedebelief en een motie die is ingediend, hebben we de effecten van het verhogen van de inkomensgrens van inkomensondersteunende voorzieningen van 110% naar 120% onderzocht. Hieronder volgt een verkorte weergave van het onderzoek dat is uitgevoerd.

Vijf regelingen

Om mensen met een laag inkomen financieel te ondersteunen bieden rijk en gemeenten verschillende inkomensondersteunende regelingen. In Helmond kennen we vijf regelingen op 110%, te weten: de categoriale aanvullende verzekering, het ouderenvervoer, de maaltijdvoorziening, de no-claim regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen en de tegemoetkoming schoolkosten voor 12 tot en met 17 jarigen¹.

Onderzoekskader: drie regelingen

In het onderzoek hebben we ervoor gekozen om twee regelingen niet mee te nemen. Het betreft de incidentele no-claimregeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen en de incidentele tegemoetkoming schoolkosten voor 12 tot en met 17 jarigen. Ten eerste is de no-claim regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen niet meegenomen aangezien de no-claim is afgeschaft. Ten tweede nemen we de schoolkosten regeling voor 12 tot en met 17 jarigen niet mee aangezien het rijk al een dergelijke regeling aanbiedt. Deze regeling hanteert, zoals duidelijk wordt in onderstaande tabel, een grotere doelgroep en hogere bijdragen².

Rijksregeling			Lokale regeling
Doelgroep	- Ouders met kind < 18 jaar VO en beroepsonderwijs - Kinderen >18 jaar die zelf tegemoetkoming kunnen aanvragen - Sommige kinderen van partner, voor wie geen tegemoetkoming aangevraagd kan worden		Ouders met schoolgaande kinderen van 12- 17 jaar
Hoogte €	Regulier VO: €268.41 Particulier en overig VO: €594.41 Beroepsonderwijs: €995.86 VOVO: €594.41	Onderbouw Bovenbouw €366.61 €974.61 €674.61	€106
Inkomensgrens	<€ 31.773 volledig >€ 31.773 gedeeltelijk of geen		110% van het minimum inkomen

Wat betekent verhoging van de inkomensgrens naar 120%?

Onderstaande tabel geeft weer welke doelgroep profiteert van een verhoging van de inkomensgrens naar 120%. Hieruit blijkt dat dit een doelgroep is die niet in staat is het eigen inkomen te verhogen. Kortom, een groep die structurele ondersteuning heeft.

Regeling	Doelgroep	€ bij 110%	€ bij 120%	Extra €
Maaltijdvoorziening	65+ en CZGH	€ 81.000	€ 129.600	€ 69.500
Ouderenvervoer	65+ en CZGH	€ 51.000	€ 81.600	€ 42.000
CAV	Alle minima	€ 253.000	€ 404.800	€ 288.600
Totaal				€ 400.100*

¹ De andere voorzieningen hanteren een inkomensgrens op het bijstandsniveau (100%) en berekenen de draagkracht. Het gaat hier om de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de langdurigheidtoeslag en de individuele bijzondere bijstand.

² Bron: <http://www.ibgroep.nl/particulier/Informatie/Tegemoetkoming/algemeen.asp>

Naast effecten op de doelgroep, heeft de verhoging ook financiële gevolgen. De verhoging van de inkomensgrens van 110% naar 120% is berekend op basis van de drie regelingen die een inkomensgrens van 110% hanteren. Als uitgangspunt is het aantal gebruikers in 2007 genomen en de daarbij behorende kosten. Vervolgens is een raming gemaakt van de toename³ van het aantal gebruikers bij een inkomensgrens van 120% en de daarbij behorende extra kosten. Ten slotte zijn de extra uitvoeringskosten berekend. Deze zijn onder te verdelen in structurele kosten en incidentele kosten. De incidentele kosten gelden voor de extra, dus nieuwe personen bij een verhoging naar 120%. De extra kosten en de extra uitvoeringskosten samen, levert een totale kostenverhoging op, te weten € 400.100 voor het eerste jaar en € 320.000 voor de jaren daarna.

Voorziening	110%		120%		extra kosten	extra uitvoeringskosten		Totaal
		kosten		kosten		structureel	incidenteel	
Maaltijdenvoorziening	275	81.000	440	129.600	48.600	11.000	9.900	69.500
Ouderenvervoer	150	51.000	240	81.600	30.600	6.000	5.400	42.000
CAV	1800	253.000	2880	404.800	151.800	72.000	64.800	288.600
		385.000		616.000	231.000	89.000	80.100	400.100

³ Hierbij is een toename van 60% gehanteerd (gebaseerd op gegevens uit de armoedemonitor 2008)

B. Foto van Helmond

De sociaal- economische positie van Helmond

Uit een recent onderzoek⁴ komt gemeente Helmond, op indicatoren die relaties hebben met het armoedevraagstuk, helder in beeld. De onderzoeksgegevens zijn in de volgende rubrieken ondergebracht die een relatie hebben met het armoedebeleid.

1. Sociaaleconomische index
2. Bevolkingssamenstelling
3. Sociaaleconomische positie

Bij deze indicatoren zijn de 50 grootste gemeenten in een rangorde ondergebracht op een schaal tussen 1 (= hoogste positie) en 50 (= laagste positie). Er zijn geen waarden toegekend aan de scores als goed en slecht. Door de onderzoekers is bij alle ranglijsten (per onderdeel) een gemiddelde berekend.

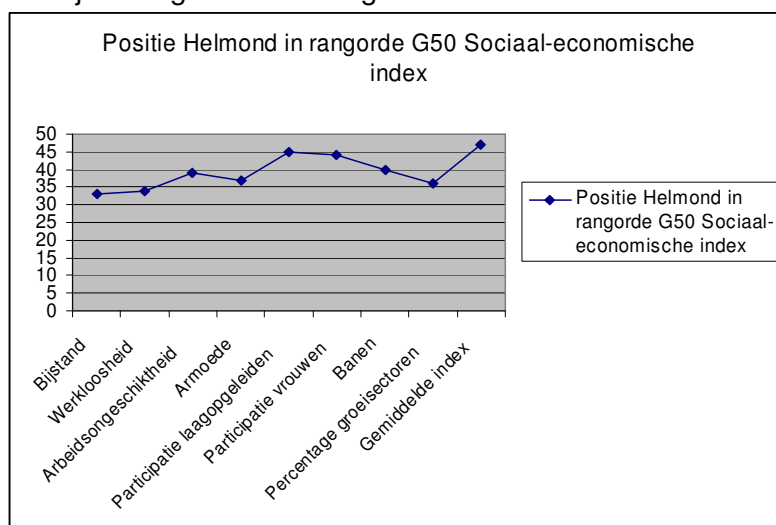
De indicatoren zijn weer nader onderverdeeld in subindicatoren die relevant zijn voor het armoedebeleid.

1. Sociaaleconomische index

Deze index geeft een karakteristiek van de sociaaleconomische positie van de gemeente en daarmee de burgers.

Subfactor	Positie Helmond in rangorde Helmond (vd 50 gemeenten)
Bijstand	33
Werkloosheid	34
Arbeidsongeschiktheid	39
Armoede	37
Percentage laagopgeleiden	45
Participatie vrouwen	44
Banen	40
Percentage groeisectoren	36

Deze cijfers in grafische weergave:

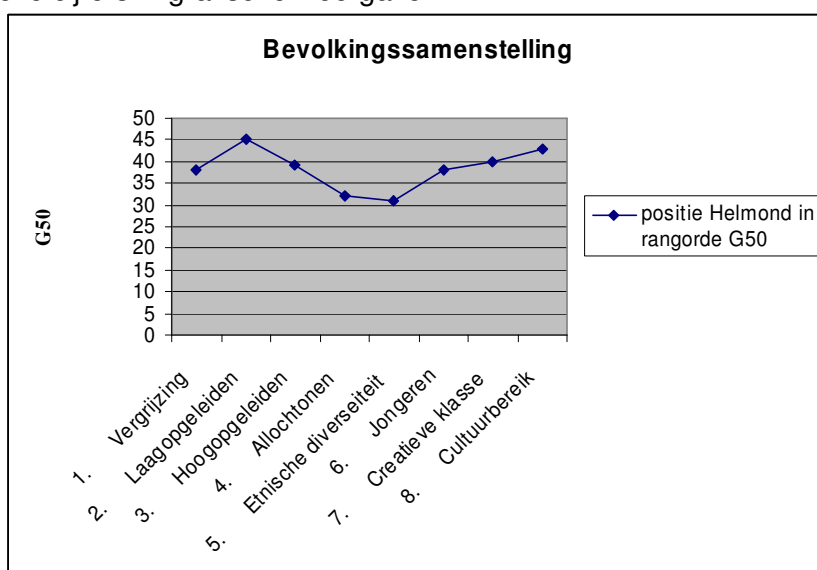
⁴ Bron: 'Atlas 2007 voor gemeenten', De 560 grootste gemeenten van Nederland op 40-punten vergeleken, Thema: Cultuur, Stichting Atlas voor gemeenten Utrecht, april 2007.

Bevolkingssamenstelling

In deze indicator zijn 10 subindicatoren ondergebracht, de voor het armoedevraagstuk relevante:

Subfactor	Positie Helmond in rangorde Helmond (van de 50 gemeenten)
1. Vergrijzing	38
2. Laagopgeleiden	45
3. Hoogopgeleiden	39
4. Allochtonen	32
5. Etnische diversiteit	31
6. Jongeren	38
7. Creatieve klasse	40
8. Cultuurbereik	43

Deze cijfers in grafische weergave:

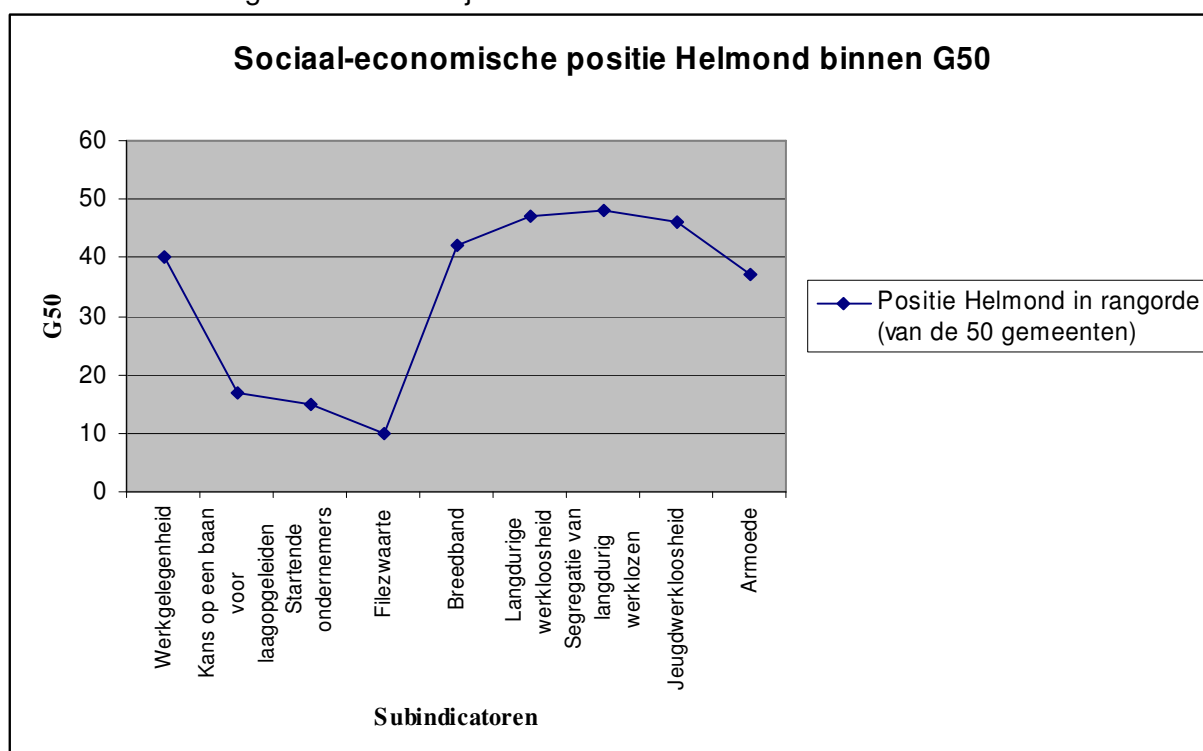
2. Sociaaleconomische positie

De sociaal economische positie is uiteraard ook een belangrijke indicator voor het armoedevraagstuk. Ook bij deze indicator weer subindicatoren, te weten 8. Deze 8 zijn alle relevant in dit verband.

Subfactor		Positie Helmond in rangorde (van de 50 gemeenten)	Opmerkingen
Werkgelegenheid		40	Aantal banen in de gemeente
Kans op een baan voor laagopgeleiden		17	Aantal laagopgeleiden afgezet tegen voor hen beschikbare banen
Startende ondernemers		15	Startende ondernemers als % van de beroepsbevolking
Infrastructuur	Filezwaarte	10	Ochtendspits naar gemeente toe en van de gemeente af in avondspits
	Breedband	42	Bedoeld wordt: aantal breedbandverbindingen per 1000 inwoners
Langdurige werkloosheid		47	Niet werkende werkzoekenden > 3 jaar werkloos

Segregatie van langdurig werklozen	48	% van de bevolking dat zou moeten verhuizen om een gelijke verdeling van het aandeel langdurig werklozen over alle buurten in de gemeente te krijgen
Jeugdwerkloosheid	46	Het aantal werkzoekende jongeren tussen 15-24 en het aantal werkloze jongeren tussen 15-24 jaar dat is ingeschreven bij het CWI
Armoede	37	% huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum volgens een modelschatting

Grafische weergave van deze cijfers:

C. Armoedehulpverlening in Helmond

Gemeentelijke voorzieningen (financieel)

A. Individuele regelingen

- Individuele bijzondere bijstand

De Wet werk en bijstand (WWB) heeft de mogelijkheid om in situaties waarbij er sprake is van bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan extra bijstand te verlenen. Afhankelijk van de draagkracht in inkomen en vermogen kan men in aanmerking komen voor individuele bijzondere bijstand voor extra kosten.

- Langdurigheidtoeslag

Ook de langdurigheidtoeslag wordt door de gemeente in het kader van de Wet Werk en Bijstand uitgevoerd. Het is een regeling voor minima die vijf jaar of langer een minimuminkomen hebben uit uitkering zoals bijstand (inclusief IOAZ, IOAW), uitkering in het kader van de algemene nabestaande wet (Anw) of een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering (WAO, WAZ, WIA of Wajong).

Voor bepaalde doelgroepen (chronisch zieken, gehandicapten en ouderen) zijn in Helmond categoriale regelingen voor inkomensondersteuning mogelijk. Als men tot een van de doelgroepen behoort en een minimum inkomen heeft tot 110% van het norminkomen kan men gebruik maken van deze regelingen.

- Maaltijdvoorziening

Voor inwoners die onder de doelgroep chronisch ziek, gehandicapt of ouder vallen is het mogelijk gebruik te maken van 'kant en klaar' maaltijden via een zorgleverancier. Voor de extra kosten die dit met zich meebrengt kan men een tegemoetkoming krijgen.

- Ouderenvervoer

Ouderen (65 jaar of ouder) met een minimuminkomen kunnen in aanmerking komen voor een gratis vervoerpas om gebruik te maken het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV), uitgevoerd door Taxbus. Het gaat hier om het zogenaamde 'van deur tot deur taxivervoer' waarvan tegen gereduceerde kosten (OV-tarief) gebruik kan worden gemaakt. Het CVV is volledig én makkelijk toegankelijk voor ouderen en gehandicapten.

B. Categoriale regelingen

- Collectieve Aanvullende ziektekosten Verzekering (CAV)

Iedere minima met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm kan gebruik maken van de CAV. Zij krijgen daarmee een korting op de premie én een extra uitbreiding van het aanvullend pakket voor rekening van de gemeente.

Naast de structurele regelingen kennen we momenteel ook nog een tweetal incidentele regelingen.

- Tegemoetkoming schoolkosten voor 12 t/m 17 jarigen

Het gaat hier om een eenmalige regeling. Ouders met een minimuminkomen met schoolgaande kinderen in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar kunnen voor de hoge schoolkosten eenmalig een tegemoetkoming krijgen. De tegemoetkoming kan tot 1 maart 2008 worden aangevraagd.

- No-claimcompensatie voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

De regeling geeft een tegemoetkoming aan mensen met een minimuminkomen en chronisch ziek, gehandicapt en/of 65 jaar of ouder zijn, omdat zij niet of nauwelijks gebruik hebben

kunnen maken van de no-claimteruggaaf van de ziektekostenverzekeraars. Als compensatie hiervoor is voor 2007 deze eenmalige regeling in het leven geroepen.

C. Overig

Naast regelingen waarbij minima in aanmerking komen voor een extra bijdrage zijn er nog mogelijkheden waarbij minima op een andere wijze hulp wordt geboden.

▪ Kwijtschelding, belastingen en heffingen

Als men onvoldoende inkomen heeft is kwijtschelding mogelijk voor:

- gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolrecht en onroerende-zaakbelasting (ozb) voor woningen en
- de heffingen van Waterschap Aa en Maas (max. 50%) ingezetenenomslag en verontreinigingsheffing.

Gemeentelijke voorzieningen (ondersteuning)

▪ Budgetwinkel

Als inwoner van de Gemeente Helmond kan men terecht bij de Budgetwinkel voor vragen over omgaan met geld, een lening aanvragen bij de kredietbank of voor hulp bij het oplossen van problematische schulden. De Budgetwinkel heeft extra middelen gekregen om haar wachttijden op 2 maanden te behouden. Daarnaast zijn zij actief in het bereiken van een grotere doelgroep. In de toekomst zal samenwerking aangegaan worden met middelbare scholen om in het kader van schulppreventie activiteiten te realiseren.

Gesubsidieerde voorzieningen

▪ Stichting Leergeld

Stichting leergeld geeft financiële hulp en verwijst naar hulpverlenende instanties. Stichting Leergeld richt zich op gezinnen waarin het financieel niet meer haalbaar is om kinderen mee te laten zien met sport, dans of muziek. Zelfs de kosten die de school met zich meebrengen (excursies, uitstapjes, reises, kampen) komen hiervoor in aanmerking. De voorwaarden die leergeld stelt zijn: ouders met een laag inkomen en schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar uit Helmond met een concrete aanvraag, ten behoeve van de sociale ontwikkeling van hun kinderen.

▪ Humanitas – Lets Ruilwinkel

De Lets Ruilwinkel is gericht op mensen met een minimum inkomen. Binnen de winkel kan men spullen ruilen. Daarnaast biedt de winkel de mogelijkheid van computers gebruik te maken. Ook staat de s
Men kan activiteiten uitvoeren en spullen meenemen om punten te sparen.

Samenwerkingsverbanden

▪ SaldoPlus

SaldoPlus is een samenwerkingsovereenkomst met als doel hulp op maat bieden bij schuldhelpverlening, inkomensbeheer en bewindvoering. SaldoPlus is een initiatief van stichting woonpartners, MadiHP, SWOH, SMO.

Armoedehulpverlening door derden in Helmond

Informeren			
Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden
Algemeen; informatie verstrekken	L L en P	Bestaand	LEV-EVA groep GOH SBU (St. belangenbehartiging uitkeringsgerechtigde) ROC ter AA MadiHP Ruilwinkel SWH
Gratis en toegankelijk voor het lezen van kranten en tijdschriften het zoeken van informatie en stellen van vragen	L en P	Bestaand	Openbare Bibliotheek Helmond
Cursus "Omgaan met geld"	L en P	Bestaand	Budgetwinkel
Cursus "Budgetteren"	L en P	Bestaand	MEE

Informeren (in ontwikkeling)			
Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden
Toneelstuk "Cash"	L en P	In ontwikkeling	MEE
Activiteiten voor participatie aan informatieverkeer, ontmoeting en debat	L en P	In ontwikkeling	Openbare Bibliotheek Helmond
Cursus Nederlands/ computeren	L en P	In ontwikkeling	Ruilwinkel
Toneelstuk schuldpreventie middelbare scholen	L	In ontwikkeling	udgetwinkel, OMO en ROC ter AA
Lessenpakket schuldpreventie	L	In ontwikkeling	Budgetwinkel, OMO en ROC ter AA
Informatieavonden schuldpreventie ouders	L	In ontwikkeling	Budgetwinkel, OMO en ROC ter AA
Informatief huisbezoek	L en P	Bestaand	SWOH
Informatiepunt Helmond Noord	L en P	Bestaand	Verankeringsgroep (Zef NACKen 534481)

Wijkraden Helmond			
Informatief huisbezoek voor Turkse en Marokkaanse ouders (minima)	L en P	Nieuw	SWOH
Vriendschappelijk huisbezoek tegen vereenzaming	L en P	Nieuw	Ruilwinkel
Voorlichting en educatie onder jongeren	P	Bestaand	SWH
Folder Omgaan en uitkomen met je geld	L	Bestaand	ROC ter AA

Ondersteunen – administratie en wonen

Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden:
Helpen met bijvoorbeeld het invullen van formulieren	L	Bestaand	Verankeringsgroep Helmond Noord LEV-EVA- groep GOH SBU ROC ter AA MEE Ruilwinkel MadiHP VWC in samenwerking met bedrijfsleven SWOH Belastingdienst
Inkomens en budgetbeheer	L	Bestaand	Saldo plus Budgetwinkel Voedselbank SWOH Ruilwinkel
Budgetbegeleiding	L en P	Bestaand	Saldo plus Budgetwinkel Voedselbank Ruilwinkel MadiHP
Eerste ordening van rekeningen bij crisisachtige schulden	L	Bestaand	MEE
Schuldregeling	L en P	Bestaand	Budgetwinkel

Schuldhelpverlening	L	Bestaand	MadiHP Budgetwinkel
Woonbegeleiding	L	Bestaand	SMO
juridische hulp	L en P	Bestaand	Voedselbank MEE MadiHP Werkplein Van Stiphout-advocaten
financieel huisbezoek	L en P	Bestaand	SWOH
Proactieve benadering van mensen met betalingsproblemen	L en P	Bestaand	SaldoPlus Budgetwinkel

Ondersteunen – (psycho -) sociaal			
Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden:
Psycho sociale hulpverlening	L en P	Bestaand	MadiHP
Sociale activering	L en P	Bestaand	SMO VWC MadiHP
Alfabetisering	L en P	Bestaand	Voedselbank ABC
Burenhulp	L en P	Bestaand	VWC (het gilde)
Mantelzorg/ vrijwillige huishulp	L en P	Bestaand	VWC SWOH
Activerend huisbezoek	L en P	Bestaand	SWOH
Stimuleren van deelname aan educatieve activiteiten binnen landelijke en regionale EVA-activiteiten.	L en P	Bestaand	LEV-EVA groep
Stimuleren van activiteiten die ontspannend kunnen werken in stresssituaties	L en P	Bestaand	LEV-EVA groep
Diaconie	L	Bestaand	Protestante Kerken Helmond
Lotgenoten- / praatgroepen			Zelfhulpnetwerk (via Joke de Haas)
Bewonersparticipatie in diverse vormen	P	Bestaand	SWH
Jongeren coaching	P	Bestaand	SWH

Mentor Project	P	Nieuw	SWH
Boodschappendienst	L en P	Bestaand	SWOH
Klussendienst	L en P	Bestaand	SWOH

Ondersteunen – materieel en financieel

Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonder- houd	Status	Organisatie(s) die dit bieden:
Financiële ondersteuning in incidentele gevallen	L	Bestaand	Thomas van Villanova Protestante Kerk Helmond Kerken (Vincentius, Diaconie) Rooms-Katholiek fonds Deurne MadiHP Zuidzorg (voor cliënten maar alleen aan te vragen via medewerkers Zuidzorg)
Financiële ondersteuning gericht op dak- en thuislozenzorg.	L	Bestaand	Thomas van Villanova
Financiële ondersteuning voor het mogelijk maken van ontplooiingsvoorzieningen voor kansarme jeugd	L en P	Bestaand	Thomas van Villanova Stichting Leergeld
Regieondersteuning	L en P	Bestaand	SWOH
Verstrekken van voedsel, kleding en haarverzorging	L	Bestaand	Voedselbank Thomas van Villanova
Ruilen van spullen	L	Bestaand	Ruilwinkel
Puntensysteem ruilwinkel	L en P	Bestaand	Ruilwinkel
Projectsubsidie armoede			Niet om jezelf (Ria Verdonk 511722)
Financiële planning en beheer		Bestaand	Aalst Financial Consultancy

Ondersteunen (in ontwikkeling)			
Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden:
Sociale supermarkt	L	In ontwikkeling	SMO/Voedselbank/VWC Thomas van Villanova
Minima abonnementen waarbij sociale minima tegen een sterk gereduceerd tarief (50%) kranten ontvangen om zodoende uit sociaal isolement te geraken, zicht te krijgen in de eigen situatie en overzicht van vacatures te ontvangen	L en P	ontwikkeling in Helmond (reeds bestaand in de regio)	Eindhovens Dagblad
Armoedefonds	L	In ontwikkeling	SMO/Thomas van Villanova
Sociale activering 55 plus	L en P	In ontwikkeling	VWC
Elkaar ondersteunen	L en P	In ontwikkeling	LEV-EVA groep
Thuishuis	L	In ontwikkeling	SWOH
Wijkdienstencentra	L en P	In ontwikkeling	VWC
Eén klantbegeleider	L en P	In ontwikkeling	SWOH
Arbeidsre-integratie	L en P	In ontwikkeling	MadiHP/ gemeente Helmond Helmond Actief
Preventie toneelstuk "Cash"	L en P	In ontwikkeling	MEE
Inkomensondersteunende maatregelen van 110% naar 120% minimuminkomen	L	Idee	Gemeente Helmond (Motie)
Aanpassing witgoed regeling	L	Idee	
Minicrediet voor kleine middenstanders in problemen	L	Idee	

Doorverwijzen			
Omschrijving activiteit	Participatie en/of Levensonderhoud	Status	Organisatie(s) die dit bieden:
Doorverwijzen naar andere passende armoede hulpverlening	L en P	Bestaand	Verankeringsgroep Helmond Noord Politie GOH Kerken LEV-EVA Ruilwinkel Kunstkwartier SWH SWOH
Doorverwijzen en aanmelden bij organisaties op het gebied van sport, arbeid, onderwijs, gezondheid	L en P	Bestaand	MEE

Wat is er in andere gemeenten?		
Gemeente	Bestaand	In ontwikkeling
Someren (niet bestaand in Helmond)	Premie deeltijdarbeid Spaarlampenregeling Bijdrageregeling deelname welzijnsactiviteiten Vergoeding sportkleding	Extra voorzieningen tbv ouders met kinderen in voortgezet onderwijs, voorlichting/ bevorderen gebruik minimegelingen
Deurne (niet bestaand in Helmond)	Bijdrage regeling sociale activiteiten en studiekosten schoolgaande kinderen	Sociaal programma minimabeleid Sociaal programma participatie beleid
Gemert Bakel	Armoedebestrijding - kerstpakket uitkeringsgerechtigden - - 150 ero tegemoetkoming schoolgaande kinderen minima gezin Inkomen 115 % - Jaarlijkse bijdrage 65+ en chronisch zieken	Middels activiteiten

D. Uitkomsten werkconferentie

Prioritering

Werkgroepen

1. één klantbegeleider
2. Armoedefonds
3. Themadag Schuldenvrij jongeren (op ROC)
4. Publiciteitscampagne
5. Digitale informatie
6. Lespakket voor jeugd
7. Armoedespel op basisscholen
8. levensverhalenboek
9. Musical op basisscholen
10. theaterproject met ervaringsdeskundigen

Landelijke initiatieven

1. Budgetteringscursus
2. Bestandskoppeling
3. Schoolkosten regeling
4. Wijkgerichte aanpak armoede
5. Helmondpas
6. Sportstimulering
7. Armoedemeldpunt
8. Bereken uw recht
9. Regelhulp
10. Formulieren brigade
11. Afschaffen leenbijstand
12. Gidsenproject
13. Recht op bijstand
14. Sociaal Café